

לישועתך קויתי

על שולחנו של הגאון המקובל
 איש האלקים הרב שמשון חיים בן הרב נחמן מיכאל נחמני ז"ע
 מחבר הספרים הקדושים זרע שמשון ותולדות שמשון

פרשת תרומה תשפ"א | גליון מס' 281

לבו תקחו את תרומתי. היינו שאחרי שכבר נדבם ליבם והפרישו את נדבתם, צריכים בית דין לכוף אותם, להביאם לעזרה ולהקריבם. או שמדבר, על מי שנדר להביא קרבן בתנאי שלא יהיה חייב באחריותו, שמזהיר את בית דין, שכל עוד לא מת או נגנב, עליהם לכפות אותו להביאו ולהקריבו. וזהו מה שדייק הפסוק בלשונו, 'תקחו את תרומתי', את תרומתי ולא את תמורתו, כי אינו חייב באחריותו.

ובאחרונה אמר 'וזאת התרומה אשר תקחו מאתם', שהולך על סתם נדר, אשר חייב הנודר באחריותו. והריהו כאומר, 'וזאת התרומה' שונה היא מקודמותיה, כי חייבים הם באחריותה. לכן 'אשר תקחו מאתם', אפילו בעל כורחם.

(זרע שמשון פרשת תרומה מאמר ז)

ויקחו לי תרומה. (שמות כה ז)

הדא הוא דכתיב, כי לקח טוב נתתי לכם תורת אלה תעזובו. (שמות כה ז)

דברי המדרש הללו, צריכים ביאור. ראשית, מה הם באים ללמדנו. ושנית, מהי השייכות בין הצייווי על תרומת המשכן, אל קריאת ה' לעמו שלא לעזוב את תורתו.

אלא יבוארו הדברים, בהקדם דקדוקים

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. וזאת התרומה אשר תקחו מאתם. (שמות כה ז)

קשה, למה הזכיר כאן הפסוק שלוש תרומות: 'ויקחו לי תרומה; תקחו את תרומתי; וזאת התרומה'. עוד יש לדייק, מדוע בפעם הראשונה והשלישית נאמר תרומה. ואילו בפעם השנית נזכר תרומתי. ודקדוק נוסף, למה בפעם הראשונה נאמר ויקחו לי תרומה, בשונה משתי הפעמים האחרות, בהן נכתב בלשון תקחו.

ויש לפרש, על פי מה שמובא בגמרא (ראש השנה ו.), שהנדרים והנדבות נחלקים לשלושה סוגים. א. נדבה - שאומר הרי זו עולה. ואם מת או נגנב הקרבן, אינו חייב באחריותו. ב. נדר - שאומר הרי עלי להביא קרבן עולה ואז, אם נגנב או מת הקרבן, הריהו חייב באחריותו. ג. נדר על תנאי - שאומר הרי עלי להביא קרבן עולה, בתנאי שאיני חייב באחריותו, שאז דינו כנדבה.

ובזאת, יבואר הפסוק על נכון. תחילה מדבר הפסוק על נדבה, שאי אפשר לכפות על אדם להביא קרבן נדבה. לכן נאמר 'דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה', כי הם לוקחים את הנדבה מרצונם ואי אפשר לכפות אותם על כך.

אחר כך אמר, 'מאת כל איש אשר ידבנו

אותה בידיהם למקום קיבוץ הנדבות, ורק שם, יקראו עליה שם נדבה.

וכן על זו הדרך, יבואר גם הפסוק 'כי לקח טוב נתתי לכם'. כי בשלב הראשון, אין התורה ניתנת לאדם במתנה. רק אחרי שלוקח אותה ומתייגע בה, הרי היא נחשבת לו כמתנה. וכמו שדרשו (עבודה זרה יט.), על הפסוק (תהלים א ב) 'כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה', כי בתחילה נקראת התורה תורת ה', על שמו של הקדוש ברוך הוא. ומשיגע בה האדם, היא נקראת תורתו.

נמצאת איפה כוונת המדרש ללמדנו, כי יסוד ביאורו של הפסוק 'ויקחו לי תרומה', המלמד כי בתחילה צריכה להיות לקיחה ורק אחריה תבוא ההפרשה, מיישב גם את הפסוק 'כי לקח טוב נתתי לכם'. לומר, כי בתחילה צריך לקחת את התורה, ללמוד ולהתייגע בה. או אז, היא ניתנת לו במתנה.

(זרע שמשון פרשת תרומה, מאמר ב)

העולים בשני הפסוקים. בפסוק 'ויקחו לי תרומה', יש לדקדק כי לכאורה היה ראוי יותר לומר, ויתנו לי תרומה. שכן, הציווי הוא לתת את תרומת המשכן ולא לקחת ממנה. וכן בפסוק 'כי לקח טוב נתתי לכם', יש לדייק בדרך ממה נפשך. אם התורה ניתנה כמתנה לעם ישראל, היה לו לפסוק לומר, כי מתן טוב נתתי לכם. ואילו נחשבת התורה כמי שנמכרה לבני ישראל, היה לו לומר כי לקח טוב מכרתי לכם.

והנה מה שאמר הפסוק 'ויקחו לי תרומה', אפשר לפרש על מה שאמרו בגמרא (נדרים ט:), כי חסידים הראשונים היו מביאים את כבשתם לעזרה ורק שם, היו מקדישים אותה לשם קרבן. זאת, כדי שלא יבואו חלילה לידי מעילה, לו תשתהה הכבשה בביתם, בין ההקדשה להקרבה. וזאת אשר רמז לנו כאן הפסוק, ויקחו לי תרומה, גם כלפי נדבת המשכן. שלא ינדרו תחילה ואחר כך ישלמו את נדרם. אלא יפרישו את נדבתם, יקחו

לשון חכמים

וְלִהְיוּת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׂאֵם יִפְלְּלוּ בְּתוֹרָה פְּרָאוּי כְּדֵי לְבֹא לְיַד הַלֶּכֶה פְּסוּקָה, יִזְכּוּ גַם הֵם שֶׁתְּשֶׁרָה הַשְּׂכִינָה עִמָּם. אֲמַנָּם זֶה נִיחָא בְּמֵי שְׂיֵשׁ לֹ דַעַת לְלַמֵּד, אֲבָל שְׂאָר יִשְׂרָאֵל כִּי צַד יַעֲשׂוּ לְזִכּוֹת כְּדֵי שֶׁתְּשֶׁרָה הַשְּׂכִינָה עִמָּם. עַל זֶה אָמַר 'וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה', כְּלוּמַר יִתְנַדְּבוּ לְבַנְּנוּ הַמִּקְדָּשׁ, וְכֵן יִזְכּוּ שֶׁיִּשְׂכַּנְתִּי בְּתוֹכְכֶם'. וְזֶהוּ 'וַיִּקְחוּ' כִּמוּ וַיִּקְחוּ אוֹתִי, דְּהֵינּוּ שְׂכִינָתִי.

(פרשת תרומה מאמר א)

טוב שמוע

ניתן להשיג אצלנו את הספר 'בן לאשרי' מהצדיק הרב מרעננה זי"ע במחיר 150 ₪. למגידי שיעורים, מרצים ומשפיעים המעוניינים למסור ממנו, ניתן לקבל בחינם.

לפרטים 05276-97791

להארות משוב וכן לקבלת העלון במייל lk0772027554@gmail.com